

...do czego jest potrzebny
w życiu bibliotekarzy?

Ewa Kobierska-Maciuszko

SBP/Koszykowa, 13.11.2018

Historia

- **1996** – powstało Centrum Kartotek i Formatów Haseł Wzorcowych w BUW, od 2001 - Centrum NUKAT
- **1998** - powstał Zespół Koordynacyjny - przedstawiciele Biblioteki Narodowej oraz bibliotek używających systemów Horizon i VTLS - dla przygotowania koncepcji katalogu centralnego z wykorzystaniem CKHW.
- **2002** – ruszył katalog centralny - **32 biblioteki w NUKAT**
- **2005** – umowa z OCLC o przekazywaniu opisów z bazy NUKAT do katalogu WorldCat; Biblioteka Narodowa rozpoczęła współkatalogowanie; **58 bibliotek w NUKAT**
- **2009-2013** – realizacja projektu POPC „Autostrada informacji cyfrowej” - scaliliśmy bazy NUKAT o katalogi lokalne 30 bibliotek (292 tys. rekordów bib)
- **2017** – przygotowanie do wprowadzenia standardu RDA; nowe wyd. Formatu MARC21 dla książki i dla starego druku, rekordy khw uzupełnione linkami do VIAF i ISNI; **157 bibliotek w NUKAT**
- **2018** – **168 bibliotek w NUKAT**

2018

u WIEDŃ

u PARYŻ

u RZYM

Co robimy?

- **NUKAT to katalog centralny.** Opisane w nim dokumenty znajdują się w zbiorach wielu bibliotek.
- Bibliotekarze katalogują w **bazie centralnej**, skąd gotowe opisy publikacji (rekordy bibliograficzne) kopiują do swoich lokalnych katalogów, dodając do nich swój rekord egzemplarza.
- **Centralna Kartoteka Haseł Wzorcowych (CKHW)** tworzona jest również przez bibliotekarzy z bibliotek współpracujących. Jej istnienie gwarantuje poprawność i jednolitość haseł stosowanych w opisach dokumentów.
- Do opisu przedmiotowego w katalogu NUKAT są stosowane **trzy języki haseł przedmiotowych** – jhp KABA, DBN oraz polska wersja języka MeSH (Medical Subject Headings).
- Użytkownicy katalogu NUKAT dostają w jednym punkcie dostępu informację o rozproszonych zasobach bibliotek naukowych i akademickich.
- NUKAT zawiera informacje o niemal kompletnej polskiej produkcji wydawniczej od momentu jego powstania, czyli **od 2002 r.** Stale wpływają też opisy dokumentów wydanych przed 2002 r.

Kto może do nas dołączyć?

- Biblioteka akademicka, uczelni wyższej lub naukowa (w rozumieniu ustawy o bibliotekach, art. 21 oraz Rozp. MKiDN, 2 kwietnia 2012 r.)
- Biblioteka wykorzystująca zintegrowany system biblioteczny, obsługujący format MARC21

Zakresy współpracy

- **Etap I – współpraca bierna:** jeżeli potrzebny opis znajduje się w NUKAT, bibliotekarz pobiera go wraz z kompletem rekordów haseł wzorcowych do swojej bazy lokalnej.
- **Etap II –współpraca czynna:** Jeżeli opisu brak, bibliotekarz buduje potrzebny opis i po jego pojawieniu się w bazie NUKAT pobiera go do swojej bazy lokalnej. Opis ten jest dostępny do ponownego, wielokrotnego wykorzystania.
- Bibliotekarze współpracujący z NUKAT mają stałą możliwość dokonywania korekt i uzupełnień w rekordach bib i khw w bazie NUKAT.

Wzrost bazy w 2017 – rekordy bib

	Stan na 31.12.2016	Przybyło		Stan na 31.12.2017	Wzrost bazy
		w 2016	w 2017		w % w 2017
zwarte Wydawnictwa	3 400 974	267 590	266 872	3 667 846	7,84
ciągłe Wydawnictwa	99 570	6 046	5 444	105 014	5,46
analityczny Rekord	20 523	20 523	34 571	55 094	168,45
Łącznie rekordy bibliograficzne opracowane w NUKAT	3 521 067	294 159	306 887	3 827 954	8,71

* 13.11.2018: **4 068 219**

Wzrost bazy w 2017 – rekordy khw

	Stan na 31.12.2016	Przybyło w NUKAT		Stan na 31.12.2017	Wzrost bazy w % w 2017
		2016	2017		
Rekordy haseł opisu bibliograficznego	2 353 014	170 464	168 653	2 521 667	7,17
Rekordy haseł przedmiotowych rozwiniętych języka KABA	1 088 416	57 769	59 032	1 147 448	5,42
Rekordy słownictwa języka KABA	258 277	15 572	16 171	274 448	6,26
Łącznie rekordy zatwierdzone przez administratorów NUKAT	3 699 707	243 805	243 856	3 943 563	6,59

Biblioteki współpracujące – TOP wszechczasów (powyżej 90 000 wprowadzonych rekordów bib.)

	Nazwa biblioteki	Lb. rekordów
1.	Biblioteka Jagiellońska i Biblioteka Medyczna Collegium Medicum UJ	581 736
2.	Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie	531 271
3.	Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu	205 188
4.	Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego	187 015
5.	Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego	169 281
6.	Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu	150 893
7.	Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego	119 465
8.	Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu	114 752
9.	Biblioteka Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego	95 431
10.	Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie	94 982
11.	Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy - Biblioteka Główna Województwa Mazowieckiego	93 561

Rekordy skopiowane z NUKAT do katalogów lokalnych

	2002	2007	2012	2016	2017
<i>Wydawnictwa zwarte</i>	83 051	2 614 526	8 390 543	13 513 532	14 544 717
<i>Wydawnictwa ciągłe</i>	50 933	137 542	275 764	390 417	418 156
<i>Rekordy analityczne</i>	-	-	-	42 822	157 562
<i>Łącznie rekordy bibliograficzne skopiowane z NUKAT</i>	133 984	2 752 068	8 666 307	13 946 771	15 120 435

Wykorzystanie rekordów NUKAT w katalogach bibliotek*

Liczba badanych rekordów bibliograficznych NUKAT	3 927 647
Wykorzystanie rekordów bibliograficznych NUKAT w bibliotekach współtworzących katalog (kopie rekordów NUKAT)	15 592 869
Średnie wykorzystanie jednego rekordu bibliograficznego przez biblioteki współtworzące NUKAT	3,97
Liczba użytych haseł kartoteki formalnej CKHW NUKAT w rekordach bibliograficznych w NUKAT	11 333 120
Liczba użytych haseł jhp w rekordach bibliograficznych w NUKAT	5 757 643
Łączna liczba użytych haseł khw w rekordach bibliograficznych w NUKAT	17 090 763
Średni udział haseł khw / rekord bibliograficzny	4,35
Łączny zasięg metadanych NUKAT w bibliotekach współtworzących NUKAT (wykorzystanie rekordów bibliograficznych NUKAT + użyte w nich punkty dostępu)	15 592 869 rekordów bibliograficznych x 4,35 haseł khw = 66 269 693,25

* 11.05.2018

Finanse, infrastruktura

- **Centrum NUKAT** – jedn. org. BUW
- **Koszt roczny:** ok. 5 mln zł (bezpośrednie: 4,2 mln zł):
  - budżet BUW (33,4%)
  - dotacja MNiSW dla UW (66,6%)
- **6 serwerów:** SUN Fire V 490 (1, do testów), SUN Enterprise M4000 (2), Dell Precision 330 (1), Actina Solar 110 S3 (1), Dell PowerEdge R720 (1),
- **Pamięci masowe:** macierz Sun Storage 6180, biblioteka Quantum Scalar i40, macierz Sun StorEdge 3500, dysk sieciowy WD My Book WE II, streamer Sun LTO3, czytnik Dell RD 1000, stacja dokująca USB StarTech.com
- **System zarządzania bazą danych:** ORACLE Enterprise Edition (licencja na 4 procesory dwukorowe)
- **Zintegrowany system biblioteczny:** VTLIS/Virtua w wersji na Oracle dla UNIX

Struktura Centrum NUKAT

- **Ośrodek Kontroli Rekordów Bibliograficznych**
  - Kontrola rekordów bibliograficznych wprowadzanych oraz modyfikowanych w bazie NUKAT.
- **Ośrodek Kontroli Rekordów Kartoteki Haseł Wzorcowych**
  - Kontrola rekordów khw formalnych i przedmiotowych wprowadzanych do bazy NUKAT.
- **Ośrodek Obsługi Informatycznej**
  - Obsługa informatyczna bazy NUKAT, nadzór nad infrastrukturą oraz oprogramowaniem.
- **Ośrodek Koordynacji**
  - Kontrola przepływu rekordów w katalogu centralnym i spójności bazy NUKAT. Kontakt z bibliotekarzami systemowymi z bibliotek współpracujących z katalogiem centralnym. Organizacja szkoleń i warsztatów
- **Łącznie:** 38 osób (w tym 19 finansowanych z dotacji MNiSW)

Oferta metodyczna i szkoleniowa

- **Formaty, instrukcje, procedury:**
<http://centrum.nukat.edu.pl/pl/warsztat?view=nuworkspace>
- **Ok. 100** godz. szkoleń dla ok. **230** osób (90% szkoleń prowadzonych online)
- **4** filmy instruktażowe nt. wprowadzenia nowych zasad katalogowania RDA – ponad 3 godziny wykładów/pokazów prowadzonych przez pracowników Centrum NUKAT na potrzeby szkolenia bibliotekarzy współpracujących.
- Stała możliwość konsultacji i dyskusji na **platformie Open Project** (87 zarejestrowanych użytkowników).

Najważniejsze prace ostatnio (2016- 2018)

- Wprowadzenie w polskich bibliotekach naukowych standardu RDA (**Resource Description and Access**) (styczeń 2018): <http://centrum.nukat.edu.pl/rda/>
- Powołanie Grupy roboczej ds. standardów bibliograficznych - 45 katalogerów z 28 bibliotek NUKAT, powstały podgrupy robocze ds. poszczególnych formatów
- Alfabety oryginalne (w tym alfabety niełacińskie) w katalogu NUKAT. Nowe tablice transliteracyjne pojawiają się sukcesywnie:
<http://centrum.nukat.edu.pl/pl/warsztat/transliteracja>
- Numery VIAF i identyfikatory ISNI pojawiają się stopniowo w rekordach kartoteki formalnej NUKAT od połowy października 2017
- Nowe wydanie „Formatu MARC21 dla książki” (2016), aktualizacja „Formatu MARC21 dla starego druku”, (2017), „Format MARC21 dla rękopisu” (2018)

NUKAT a reszta świata

- **OCLC** – aktualizacja danych 10x w roku (314 334 rekordy nowe i 1230 rekordów usuniętych)
- **VIAF** – aktualizacja danych z NUKAT 11x w roku (rekordy z hasłami formalnymi dla nazw osobowych oraz powiązanych z nimi rekordów bibliograficznych)
- **EURIG i RDA S.C.** - wraz z Biblioteką UW r byliśmy współorganizatorami „post-iflowskich” warsztatów poświęconych nowemu modelowi opisu danych bibliograficznych IFLA-LRM i jego wpływowi na rozwój standardów bibliograficznych (**Impact of the IFLA Library Reference Model on ISBD, RDA and other bibliographic standards**: <https://www.ifla.org/publications/node/11412>)

NUKAT a BN

– współpraca czy konkurencja

➤ **Deskryptory BN**

- kopia JHP BN jest sukcesywnie przekształcana w DBN i udostępniana w NUKAT (jesteśmy zależni od rytmu prac w BN)

➤ **Kartoteki haseł formalnych BN i NUKAT**

- zaproponowaliśmy opracowanie wspólnych zasad tworzenia haseł formalnych dla pól 100/110/111/130

➤ **Projekt E-usługa OMNIS**

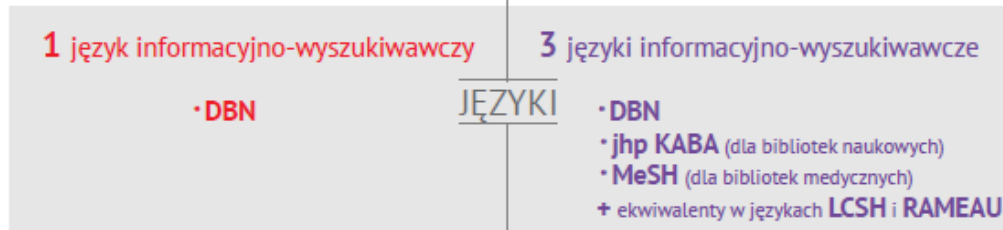
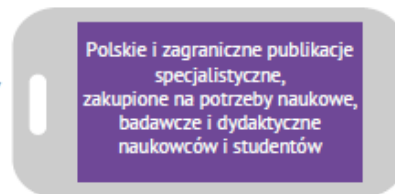
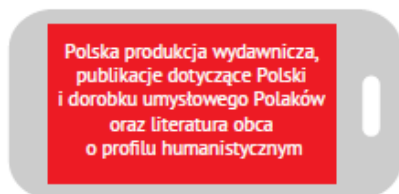
- **Czy zastąpi NUKAT?**

**BIBLIOTEKA
NARODOWA**
omnis™

VS

nu **nukat**
Narodowy Uniwersalny Katalog Centralny

DOŚWIADCZENIE*
w prowadzeniu zintegrowanego katalogu centralnego bibliotek

<http://centrum.nukat.edu.pl/pl/>

<http://katalog.nukat.edu.pl/>

[*nukat@uw.edu.pl*](mailto:nukat@uw.edu.pl)

[*e.maciuszko@uw.edu.pl*](mailto:e.maciuszko@uw.edu.pl)

